

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond
Euroopa Investeeringud
maapiirkondadesse

Toidugruppide märgistamise nõuded

Evelin Kivima
Toiduohutuse osakond

4.04.2024

1

Koostis- ja kvaliteedinõuded

- Mahlatooted
- Džemmid ja teised sarnased tooted
- Kakao- ja šokolaaditooted
- Mesi
- Kondenspiimad ja piimapulbrid
- Kohviekstrakt ja siguriekstrakt
- Looduslik mineraalvesi ja allikavesi
- Kaseiinid ja kaseinaadid
- Suhkrutooted

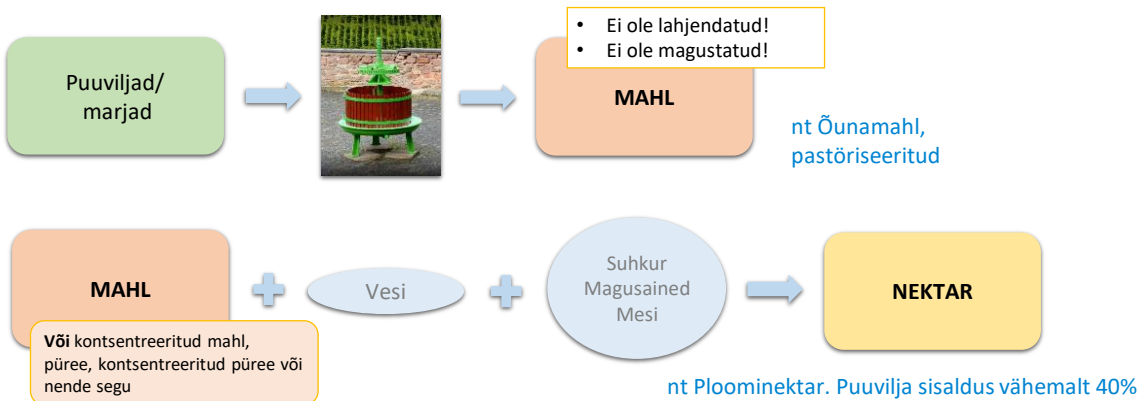
2

Mahlatooted

Põllumajandusministri 6. novembri 2014.a määrus nr 92

Reguleeritud nimetused:

Mahl, mahl kontseentreeritud mahlast, tõmmismahl, mahlapulber, nektar

3

Mahlatooted

Märgistamise erinõuded:

- Nimetus peab sisaldama toote valmistamiseks kasutatud viljade nimetusi, nt **õunamahl, jõhvikanektar**
- Mahlatoodete nimetuses kasutatud viljade nimetused märgitakse kaalu alanevas järjekorras
- Kui koostises on enam kui kolme liiki puuvilju/marju, võib nimetuses kasutada sõnu „mitme puuvilja“ või „mitme marja“
- Puuviljade ja marjade nimetamisel tuleb kasutada korrektseid botaanilisi nimetusi või üldnimetusi, nt **granadill, mitte passion**
- Koostisosade loetelus ei pea esitama aineid, mida kasutatakse mahlatoodetes nende algse sisalduse taastamiseks

Täiendava viljaliha või puuviljarakkude lisamisel tuleb vastav teave siiski esitada

„jook“, „mahlajook“, „smuuti“ ei ole reguleeritud nimetused ega kuulu mahlatoodete määrase reguleerimis-
 alasse, st kehtivad märgistamise üldnõuded.

4

Mahlatooted

Mahlatoodete nimetustega samas vaateväljas esitavad andmed

- Kui mahl või nektar on osaliselt või täielikult saadud ühest või mitmest kontsentreeritud tootest, esitatakse nimetuse vahetus läheduses:

„kontsentreeritud mahlast” või „osaliselt kontsentreeritud mahlast” või „kontsentreeritud püreest” või „osaliselt kontsentreeritud püreest”

- Nektari nimetusega samas vaateväljas esitatakse:

„Puuviljasisaldus vähemalt ...%” või „Marjasisaldus vähemalt ...%” või „Puuvilja-/marjasisaldus vähemalt ...%”

Näiteid:

ÕUNA-KIRSIMAHL kontsentreeritud mahlast

Koostisosad: õunamahl kontsentreeritud mahlast (85%), kirsimahl kontsentreeritud mahlast (15%)

APELSINI-MANGONEKTAR Osaliselt kontsentreeritud mahlast, puuviljasisaldus vähemalt 45%

Koostisosad: vesi, apelsinimahl kontsentreeritud mahlast (29%), mangopüree (16%), suhkur, happesuse regulaator (sidrunhape)

Näited: toiduteave.ee

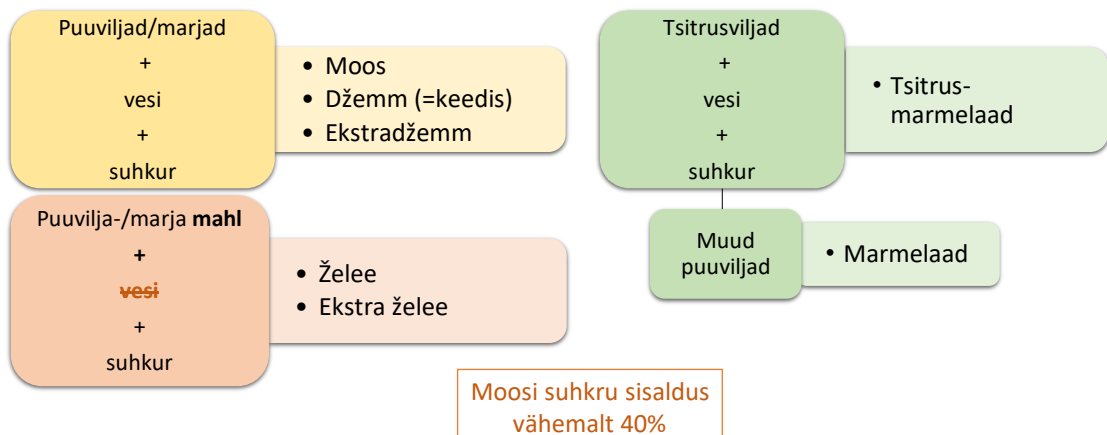
5

Džemmid ja teised sarnased tooted

Põllumajandusministri 6. novembri 2014.a määrus nr 95

Reguleeritud nimetused:

Moos, džemm (=keedis), ekstra džemm, želee, ekstra želee, tsitrusmarmelaad, marmelaad

6

Džemmid ja teised sarnased tooted

Märgistamise erinõuded:

- Nimetuses peab sisaldama toote valmistamiseks kasutatud puuviljad/marjad → alanevas järjekorras
nt vaarika-mustikamoos (sisaldab marjadest 60% vaarikaid, 40% mustikaid)
- Kui koostises on enam kui kolme liiku puuvilju/marju, võib nimetuses kasutada väljendit „sega puuvilja/-marja/-kõogivilja“ või muud sarnast väljendit nt „segamarjadest moos“, „metsamarjamoos“
- Märgistusel tuleb esitada puuvilja- ja marjasisaldus ning üldsuhkrusisaldus 100 g kohta
„valmistatud ...g puuviljadest/marjadest/kõogiviljadest 100 g kohta“
„üldsuhkrusisaldus ...g 100 g kohta“

Näide:

MAASIKAMOOS

Valmistatud 42 g marjadest 100 g kohta

Üldsuhkrusisaldus 45 g 100 g kohta

Näide: toiduteave.ee

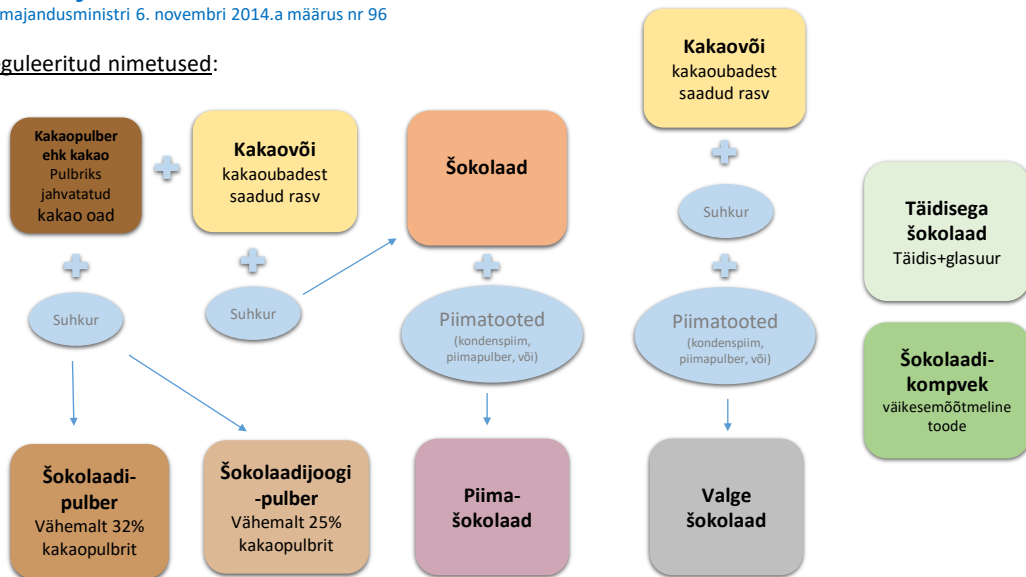
! Muutub tulevikus

7

Kakao- ja šokolaaditooted

Põllumajandusministri 6. novembri 2014.a määrus nr 96

Reguleeritud nimetused:

8

Kakao- ja šokolaaditooted

Märgistamise erinõuded:

- Kakaovõi sisaldus esitatakse vähendatud rasvasisaldusega kakaopulbri ja šokolaadijoogi märgistusel.
- Minimaalse kakaokuivaine sisalduse väljendiga „**kakaosisaldus vähemalt ...%**“ peab esitama šokolaadipulbri, šokolaadijoogi pulbri, šokolaadi, piimašokolaadi, heleda piimašokolaadi, *chocolate a la taza*, *chocolate familiar a la taza* märgistusel.
- „**täidisega šokolaad**“ asemel võib kasutada ka „**šokolaad ... täidisega**“.

TUME ŠOKOLAAD KIRSITÄIDISEGA

Koostisosade loetelus näidatakse kirsitäidise protsent.

Täidisega šokolaadil ei pea esitama kakaosisaldust.

Nimetuses viidatakse kasutatud šokolaaditoote nimetusele.

PIIMAŠOKOLAADIKOMMID SARAPUUPÄHKLI-ROSINATÄIDISEGA (65%)

Kompvekkide puhul ei pea glasuuri kakaosisaldust esitama.

Nimetuses viidatakse glasuuri koostises kasutatud šokolaaditoote nimetusele.

Näited: toiduteave.ee

9

Mesi

Põllumajandusministri 20. novembri 2014.a määrus nr 104

Mee liigitamine botaanilise päritolu järgi:

Õiemesi, lehemesi

Mee liigitamine töötlemise ja müügiks pakkumise viisi järgi:

Vurrimesi, pressitud mesi, nõrutatud mesi, filtreeritud mesi, kärjemesi, kärjetükkidega mesi

Märgistamise erinõuded:

Nimetust „**mesi**“ võib kasutada õiemee, leheme, vurrime, pressitud mee ja nõrutatud mee nimetamisel

Mee nimetusele (v.a pagarimesi ja filtreeritud mesi) võib lisada teavet, mis viitab:

- Õitele või taimedele, millelt mesi on saadud, **nt kanarbikumesi**
- Piirkondlikule päritolule, juhul kui toode pärineb üksnes märgitud kohast, **nt mesi Haanja kõrgustikult**
- Eriomastele kvaliteediomadustele, **nt kreemjas mesi**

Pagarimee puhul esitatakse toote nimetuse vahetus läheduses sõnad „**üksnes kuumtöötlemiseks**“

- Kui pagarimesi on toidu koostisosa, siis koostisosade loetelus tuleb kasutada sõna „pagarimesi“, kuid toidu nimetuses on lubatud kasutada sõna „mesi“ (**nt meekook**)

Märgistusel on kohustuslik esitada päritoluriik- või riigid, kus mesi on korjatud, **nt „Päritoluriik: Eesti“**

10

Erinõudeid

Kondenspiimad ja piimapulbrid

Põllumajandusministri 28. novembri 2014.a määrus nr 113

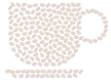
Reguleeritud nimetused: Kondenspiim, kõrge rasvasisaldusega kondenspiim, väherasvane kondenspiim, kondenslõss, magustatud kondenspiim, magustatud väherasvane kondenspiim, magustatud kondenslõss, täispiimapulber, koorepulber, väherasvane piimapulber, lõssipulber

Kohviekstrakt ja siguriekstrakt

Põllumajandusministri 20. novembri 2014.a määrus nr 103

Reguleeritud nimetused: Kohviekstrakt ehk lahustuv kohviekstrakt ehk lahustuv kohv, siguriekstrakt ehk lahustuv siguriekstrakt ehk lahustuv sigur

Kaseiinid ja kaseinaadid

Põllumajandusministri 28. novembri 2014.a määrus nr 111

Reguleeritud nimetused: Happekaseiin, laabikaseiin, kaseinaadid

11

Erinõudeid

Looduslik mineraalvesi ja allikavesi

Sotsiaalministri 3. oktoobri 2019.a määrus nr 62

Reguleeritud nimetused: Looduslik mineraalvesi, looduslikult karboniseeritud looduslik mineraalvesi, allikast tuleva gaasiga rikastatud looduslik mineraalvesi, karboniseeritud looduslik mineraalvesi, allikavesi

Suhkrutooted

Põllumajandusministri 20. novembri 2014.a määrus nr 102

Reguleeritud nimetused: Suhkur, ekstra valge suhkur, poolvalge suhkur, suhkrulahus, invertsuhkrulahus, invertsuhkrusiirup, glükoosmonohüdraat, glükoosisiirup, kuivatatud glükoosisiirup, veevaba glükoos, fruktoos

12

Turukorralduse määrusest tulenevad erinõuded

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1308/2013

- Värsked puu- ja köögiviljad
- Piim ja piimatooted
- Värske liha
- Kanamunad
- Kalapüügi- ja vesiviljelustooted
- Oliiviõli
- Võiderasvad
- Alkohol (sh viinamarjasaadused)

13

Piim ja piimatooted

Joogipiima reguleeritud nimetused:

Toorpiim, täispiim (vähemalt 3,5%), madala rasvasisaldusega piim (1,5–1,8%), rasvatu piim (mitte üle 0,5%), piim x% (nt piim 2,5%)

Piimatoodetele reserveeritud nimetused:

Koor, või, pett, juust, võiõli, kaseiinid, veevaba piimarasv, jogurt, keefir, kumõss, viili/fil, smetana, rjaženka, rügušpiens, vadak

Kui tegemist ei ole lehmapiimaga, tuleb ära märkida, millise looma piimaga on tegu.

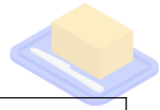
- **NB!** Taimedest saadud jooke ei tohi nimetada piimaks ega kasutada nende nimetustes muid piimatoodetele reserveeritud nimetusi.

Joogipiima nimetust võib täiendada sõnadega, mis kirjeldavad piima töötlemist (nt kõrgpastöriseeritud ehk UHT), kvaliteediklassi või lisatavaid aineid (nt piim D-vitamiiniga).

Rasvasisaldus → toote nimetusega samas vaateväljas

14

Võiderasvad

GRUPP	GRUPI TUNNUS	REGULEERITUD NIMETUSED
Piimarasvad	Ei sisalda muid rasvu peale piimarasva	Või, kolmveerandrasvane või, poolrasvane või, piimarasvavõie X%
Rasvad	Piimarasv võib moodustada kuni 3%	Margariin, kolmveerandrasvane margariin, poolrasvane margariin, rasvavõided X%
Taimsetest ja loomsetest toodetest kokku segatud rasvad	Piimarasv võib moodustada 10-80%	Rasvasegu, kolmveerandrasvane rasvasegu, poolrasvane rasvasegu, rasvasegu võie X%

Nimetustega seotud erandid

- Kui või on valmistatud otse piimast või koorest, on lubatud koos nimetusega „või“ kasutada mõistet „traditsiooniline“
- Nimetuse asemel „poolrasvane margariin“ võib kasutada nimetust „minariin“ või „halvariin“
- Sõna „taimne“ võib kasutada koos margariini müüginimetusega, kui toode sisaldab taimset rasva ning mitte üle 2% loomset rasva
- Toodete puhul, mille rasvasisaldus ei ole üle 62%, võib kasutada väljendeid „vähendatud rasvasisaldusega“ või „light“. Neid võib kasutada ka väljendite „kolmveerandrasvane“ ja „poolrasvane“ asemel

15

Alkohol

Alkoholsete jookide kirjeldused ja nimetused on rangelt reguleeritud.

1. Puuvilja- ja marjavein, siider, perry ja õlu

Vabariigi Valitsuse 26. aprilli 2004. a määrus nr 134

Puuvilja- ja marjaveini nimetus:

Tooraine + sõna „vein“ → nt „ploomivein“

„Puuvilja-“, „marja-“ või „puuvilja-marja-“ → ükski kasutatud tooraine ei ole domineeriv

2. Viinamarjaveinid → Vein

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1308/2013, Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/33

3. Piiritusjoogid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/787

Nt „whisky“, „gin“

Seaduslikke nimetusi ei tõlgita, kuid seaduslikku nimetust võib täiendada üldtuntud nimetusega: Nt nimetusele „whisky“ võib lisada üldtuntud nimetuse „viski“

4. Aromatiseeritud veinitooted

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 251/2014

Nt „aromatiseeritud vein“, „aromatiseeritud veinijook“, „Sangria“

16

Alkohol

Alkoholsete jookide märgistamise erinõuded

- Jookide puhul, mille etanoolisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi, tuleb esitada tegelik etanoolisisaldus mahuprotsentides (% vol).
 - Õlle märgistusel esitatakse etanoolisisaldus, kui etanoolisisaldus on üle 0,5% vol.
- Koostisosade loetelu ja toitumisalase teabe esitamine ei ole nõutud alkoholsete jookide puhul va veinid, mille etanoolisisaldus on üle 1,2% vol.
 - Kui toitumisalast teavet esitatakse, tuleb märkida üksnes energiasisaldus või kogu kohustuslik toitumisalane teave.
- Säilimisega ei pea märkima
 - Jookidel, mille etanoolisisaldus on vähemalt 10% vol.
 - Veinidel, liköörveinidel, vahuveinidel, aromatiseeritud veinidel ja sarnastel toodetel, mis on saadud muudest puuviljadest kui viinamarjad, ning CN rubriiki 2206 00 kuuluvatel jookidel, mis on saadud viinamarjadest või viinamarjavirdest.

Müügipakendi märgistus võib olla võõrkeelne, kui müügikohas esitatakse teave eesti keeles.

17

Alkohol

Euroopa Komisjoni teatis [C/2023/1190](#)

Viinamarjaveinid

Märgistamise erinõuded

- Märgistusel tuleb esitada nimetus kooskõlas määruse (EL) nr 1308/2013 VII lisa II osaga.
- Kaitstud päritolunimetuse või kaitstud geograafilise tähisega veinide puhul peab märgistusel olema väljend „kaitstud päritolunimetus“ või „kaitstud geograafiline tähis“ ning kaitstud päritolunimetuse või kaitstud geograafilise tähise nimetus. Selliste veinide puhul võib ära jätta määruse (EL) nr 1308/2013 VII lisa II osas toodud nimetuse. Väljendi „kaitstud päritolunimetus“ või „kaitstud geograafiline tähis“ võib ära jätta, kui märgistusel on esitatud traditsiooniline nimetus tootespetsifikaadi kohaselt → [Nt cava \(Hispaania päritolu vahuvein\)](#).
- Tegelik alkoholisisaldus mahuprotsentides ning märgi lähtekoha, villija ja importija kohta (kui on tegemist imporditud veiniga).
- Teave suhkruisalduse kohta- vahuveini, gaseeritud vahuveini, kvaliteetvahuveini või aromaatselt kvaliteetvahuveini märgistusel.
- Toitumisalane teave ning koostisosade loetelu. Erandina võib neid esitada elektrooniliselt, kui on täidetud määrusega esitatud nõuded.
- Minimaalse säilimisaja tähtpäev- veinid mida on töödeldud nende alkoholitustamiseks vastavalt määrusele (EL) nr 1308/2013 ning mille alkoholisisaldus on väiksem kui 10 mahuprotsenti.
- Gaseeritud vahuveini ja poolvahuveini nimetused → „gaseeritud vahuvein“ ja „gaseeritud poolvahuvein“
Lisaks tuleb esitada teave „[saadud süsinikdioksiidi lisamise teel](#)“ või „[saadud süsinikanhüdrüüdi lisamise teel](#)“.
- Allergiat või talumatust tekitavad ained- kindlad väljendid, millele võib lisada piktogrammid (esitatud määruses (EL) nr 2019/33).

18

Erinõuded lisaks turukorralduse määrusest tulenevatele

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1308/2013

Värsked puu- ja köögiviljad

Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 543/2011 → Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2023/2429 (hakkab kehtima 1.01.2025)

Värsked, jahutatud ja külmutatud sea-, lamba, kitse- ja kodulinnuliha

Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 1337/2013

Värsked, jahutatud ja külmutatud veiseliha

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1760/2000, Komisjoni määrus (EÜ) nr 1825/2000

Kanamunad

Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 2023/2465, Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2023/2466, Regionaalministri 18. jaanuari 2024. a määrus nr 6.

Kalapüügi- ja vesiviljelustooted

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1379/2013, Põllumajandusministri 14. jaanuari 2015. a määrus nr 5

Oliiviõlid

Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2022/2104

19

Geograafilise tähise süsteem

Uus GT määrus → kohaldub aprillis 2024. a

Kaitstud päritolunimetus (KPN)
Protected Designation of Origin (PDO)

Parmigiano Reggiano (parmesan, Itaalia),
Feta (Kreeka), Roquefort (Prantsusmaa),
Prosciutto di Parma (Parma sink, Itaalia)

Kaitstud geograafiline tähis (KGT)
Protected Geographical Indication (PGI)

Melon de Guadeloupe (Prantsusmaa), Lübecker
Marzipan (Lübecki martsipan, Saksamaa),
Estonian Vodka (Eesti), Sõir (Eesti),

Rukkileib
(Eesti)

Garanteeritud traditsiooniline toode (GTT)
Traditional Speciality Guaranteed (TSG)

Mozzarella Tradizionale,
Karjalanpiirakka, Kalakukko, Kriek

Fotod: Pexels, Unsplash

20

Toidugruppide erinõuded

- Toidulisandid
- Eritoidud
- Uuendtoit

21

Eritoit

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 609/2013

Eritoidu all mõistetakse sellist toitu, mis on mõeldud tavapärasest erinevate toitumisvajadustega inimestele ning mis on seetõttu valmistatud eritehnoloogiat kasutades või millel on tavatoidust erinev koostis.

Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu

Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 2016/127

Imiku- ja väikelapsetoit

Maaeluministri 11. juuli 2016.a määrus nr 43

Meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidud

Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 2016/128

Kehakaalu alandamiseks kasutatavad päevatoidu asendajad

Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 2017/1798

22

Toidulisandid

Põllumajandusministri 12. novembri 2014.a määrus nr 100

Toidulisand on toit, mis on ette nähtud tavatoidu täiendamiseks (ehk ei anna oluliselt energiat), on teatud ainet kontsentreeritud allikaks, on ette nähtud tarbimiseks kindlate annustena või kogustena, turustatakse müügipakendisse pakendatuna kindlate annustena või sellisel kujul, mis on ette nähtud tarvitamiseks väikeste mõõdetud kogustena.

Koostis- ja kvaliteedinõuded

Võib kasutada üksnes neid vitamiine ja mineraalaineid, mis on loetletud direktiivi 2002/46/EÜ lisades

Mürgistus ja toidualase teabe esitamine

- Toote turustamisel kasutatakse nimetust „**toidulisand**“
- Esitatakse toodet iseloomustava toitaine või muu aine grupi nimetus või viide nende iseloomulike omaduste kohta
- Päevane tarbimiseks soovitatav kogus
- Hoiatused

23

Uuendtoit

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 2015/2283

Uuendtoit - toit või toidu koostisosad, mida pole enne 15. maid 1997. a Euroopa Liidu territooriumil inimeste toiduna olulisel määral kasutatud.

Turule lubatud uuendtoidud on kantud loetelusse, kus on kirjas kasutustingimused ning täiendavad mürgistuse nõuded

(Komisjoni määrus (EL) nr 2017/2470)

Lubatud uuendtoit	Uuendtoitu kasutamise tingimused		Täiendavad mürgistuse erinõuded	Muud nõuded	► MDR Andmekaitse ◀
Lakto-N-tetroos (taandol E, colif. B1.21(D/E)) (täiendatud tüvede abil)	<i>Määrateldud toidugrupp</i>	<i>Piirnorm (väljendatud lakto-N-tetroosina)</i>	Uuendtoitu nimetus seda sisaldava toidaine mürgistusel on „Lakto-N-tetroos“.	Lubas annud 24.1.2023. Klaselev kaamer põlvnõud määruse (EL) 2015/2283 artikli 26 kohaselt kantud konfidentsiaalsetel teaduslikele andmetele ja teadusandmetele. Taotleja: Chr. Hansen A/S, Boesge Alle 10-12, 2970 Heersholm, Taani. Andmekaitseperioodi võib uuendtoitu lakto-N-tetroosi liidus turule lasta üksnes ettevõtja Chr. Hansen A/S, välja	► MDR Andmekaitse ◀
	Imiku piimasegu, nagu määratletud määruses (EL) nr 609/2013	1,82 g/l kasutusvalmis lõpptootes, mida turustatakse sellisena või mis on tootja juhiste kohaselt valmistatud	Uuendtoitu lakto-N-tetroosi sisaldavate toidulisandite mürgistusel peab olema märke, et		
	Jätkupiimasegu, nagu määratletud määruses (EL) nr 609/2013	1,82 g/l kasutusvalmis lõpptootes, mida turustatakse sellisena või mis on tootja juhiste kohaselt valmistatud	a) need ei tohi tarbida alla 3-aastased lapsed; b) need ei tohi kasutada samal päeval, mil tarbitakse muud toitu, mis sisaldab loomad lakto-N-tetroosi.		
Imikutele ja väikelastele ettenähtud teravilja- ja muude toidulisandite tootmisel kasutatav	1,82 g/l või 1,82 g/kg kasutusvalmis lõpptootes, mida turustatakse sellisena				
Rapsiseemnevalk	Taimse valguga allikana toidus, v.a imiku piimasegu ja jätkupiimasegu		1. Uuendtoitu nimetus seda sisaldava toidaine mürgistusel on „ rapsiseemnevalk “. 2. Iga „rapsiseemnevalku“ sisaldava toidaine mürgistusel peab olema märke, et see koostisosa võib põhjustada allergilise reaktsiooni tarbijatel, kes on allergilised sinipi ja sellest valmistatud toodete suhtes. Vajaduse korral peab kineaalne teave olema esitatud koostisosade loetelu vahetus läheduses.		

24

Lisamaterjali

Õigusaktid

- <https://www.riigiteataja.ee>
- <https://eur-lex.europa.eu>

Muud materjalid

- <https://www.agri.ee/toiduohutus-taime-ja-loomatervis/toiduohutus/toidugrupid>
- <https://pta.agri.ee/ettevotjale-tootjale-ja-turustajale/toidu-tootmine/erinouded-toidugruppidele>
- <https://toiduteave.ee/>

25

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Täna!

Evelin.kivima@agri.ee

Tel: 5687 9510

26